

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 2 Agost 1900 * Número 8

AUTORS DRAMÀTICHS VALENCIANS

Eduard Escalante (fill)

AUTOR DEL LLIBRE LES BARRAQUES

Redacció y Administració
Raurich, 20, pral.

LA CIVILIZACIÓ. — ¡Si no plou estém perduts!

Es consolador y altamente agradable 'l veurer com en els païssos *humanitaris* se exerceix la justícia.

En els Estats Units la entenen de la següent manera: si un infelís negre fá una malifeta y s' atreveix á ferir á un blanch, sigui á traició ó cos á cos, desseguida 'l poble comensa á escabetxar á tort y á dret á tots els negres que viuhen en el lloch del succés com si tinguessin la culpa de la mala acció comesa per un d' ells.

La lley de *Lynch*, qu' es en aquellas terras el millor jutge, s' encarréga d' assessorar á tots els que son amichs ó paysans del criminal.

Es com si aquí un gitano ne fés una de la sévas, y per única justícia comensés tothóm á degollar á tots els gitanos que 's trovessin al pas.

¿No sería una verdadera *gitanada*?

Aixó passa cada día, y darrerament s' ha repetit, en las *civilizadas y humanitarias* regions del Nort d' América; en la gran ciutat de Nova Orleans. El poble estúpit ha volgut fer la competència als boxers xinos, dedicántse á estripar centenars de negres sols perque un d' ells vá matar á un inspector de policia.

* * *

—El Govern en té la culpa.

—¿De qué?

—Home, de que no plogui.

—Ah, sí, y de que fassi tanta calor, y de que 'ls mosquits fiblin tant y 'ns atormentin las moscas y....

—De tot, si senyor, de tot. Avans, de tot en tenía la culpa 'l clero, y més enllá 'l *manxayre* d' en Pitarra; pero ¡avuy!... avuy sant cristiá, el culpable es el Govern!... ¿Qué no? Miris, per culpa d' éll la llagosta fá estragos, tant es aixís que 'l mateix Govern, alló per un remordiment de conciencia, ha encarrégat al flamant Ministre d' Agricultura que estudihi el modo d' acabar ab aqueixa plaga. Ell té la culpa de que la filoxera 's menji las vinyas, y que fassi aquesta calor qu' esparvera....

—¡Fugi home, fugi!

—¿Vol sapiguer el perquè? Molt senzill; perque s' armi una revolució.

—Y are, ¿qué te que veure?....

—Tot lliga; ja veurá; com que la canícula apreta tothom s' adona de que li convenen els banys, y com qui més qui menos es contribuyent á l' Hicenda, al veurer la gent que 'ls ha de suprimir per esquilament de la caixa.... ¡Calculi la que s' arma-

rá! Fins manifestacions veurém ab pendóns que diguin: *Pan y baños..... ¡Visca la sombra!..... ¡Abaix las contribucions!* y *¡Visca l' anar á la torre!*, perque are es moda el cridar abaix lo que no pot baixar y visca lo que 's ben mort.....

—No 'm fassi riurer..... y parlém de la inspecció del Ajuntament, y del Sr. Golfin y.....

—Y..... si 'm vol creure á mí, no s' hi fiqui en tot aixó: Passiobé.

ARNAL.

Accésit en el Certámen Literari del *Foment Catalá* de Sans.—1894.

La máquina al costat del vetlladó;
damunt del tocadó
un ràm de frescas rosas y clavells;
dos gábias al balcó
y en ellas dos aucells.

Aquesta es la cambreta mes gentil
que 'l perfumat Abril
embauma ab dolsa flayre de sas flórs;
es el palau humil
de la hermosa Dolórs.

Niarada de perfúms en tal palau,
de fé, de goig y pau
tot l' any, hivern y estiu hi trobareu,
que á la Dolórs li plau
mirar la ditxa arreu.

La bella cusidora día y nit
treballa ab ferm dalit
pera guanyarse 'l pá de cada jorn...
¡el pá mes esquifit
que pastan en el forn!...

Pero te deu mil gustos aquell pá,
que ab honra 'l sab guanyá
la hermosa cusidora; y es aixó
el seu constant gosá,
el seu plaher milló.

¡Pobreta! no te pares ni parents,
ni amigas imprudents;
es sola y es honrada... bella sórt;
¡be prou molts pretendents
n' hi ofereixen d' or!...

Mes ella, que s' estima en lo que val
y es noya molt com cal,
riquesas y plahers ha rebutxat;
s' estima mes un ral
que ab pena haja guanyat.

Soleta en el seu pis la trobareu...
¡quin goig cuan hi entrareu!
la flayre de las rosas y 'ls clavells
frescals, respirareu,
sentint cantá 'ls aucells.

Y ab joia campetxana á la Dolórs
veuréu com niu d' amors,
febrosa y diligenta treballant,
cusint allá 'ls primors
que 'ls altres portarán.

Senyoras presumidas lluhint l' or,
del luxó l' esplendor
rumbejarán per plassas y carrés,
potsé duhent al cor
de la deshonra 'l bés.

Y aixó, pobra Dolórs, ab el cap alt
pot dirho ben formal;
son cor es de puresa 'l mateix sol.
¡La temptació infernal
se véns ab la virtut sempre que 's vol!

J. AYNÉ RABELL

DE BON MATÍ

Encare aquell xiulet aixordador trencava 'l silenci de l' hora, un xiulet ple, mascle, de sonoritat metálica que semblava caragolar-se damunt mateix dels vagons del tren, aquells moments escoltant el bullir de la máquina, aturat davant de las barreras de color sendra de l' estació d' aquell poble, una caseta á quatre vents, de parets terrosas y xemaneya esquerdada, ab un hortet empolvat y raquitich al radera, en totas direccions limitada per un bo de vinyas verdas, ben verdas ab algún qu' altre clap negrós, de las esprimatxadas figueras, aquellas horas com tot, frescas, mulladas per ruixim vaporós de la rosada.

En Carlos de bon mati que rondava pels indrets de la línea... En aquells moments de calma, s' havia quedat vora un marge rublert d' esvarsers ab moras y flors rosadas, esperant el pas del tren, ab els ulls fiets en l' estació. Tot d' una, vibrá la campana y altra volta esclatá un xiulet aixordador, ofegat ben prompte pel cruiximent de la fusta, el trontoll de las cadenas y els grinyols llarchs y esgarrifosos de las rodas al fregar-se ab els carrils del convoy que, seguint el pas alarat de la máquina crehuá per davant d' ell ab impetuosa branzida, y després já lluny aquell llamp de vida, poch á poch en la línea anava retornant la calma, el silenci, son aspecte solitari, á mida que 'ls viatjers se descompartian y la taca negra del tren via amunt, s' estrenyía, s' estrenyía fins á fondres en la nuvolositat fresca del paisatge.

Aquell dematí en Carlos estava febrós de goig. Una barreja de somnis falaguers y esperansas riole-ras s' agitava nerviosament en sa pensa exaltada. Aquell tren li semblava un amich que 'l servia ab tota la grandesa de son pit de ferro y son cor de flamas trasportant en aquell poble entre xiulets d' alegria á l' hermosa Dalmira, la noya mes adorable pèr en Carlos, aquella que l' estiu avants havia conegut allí y que entre la dolcesa d' aquell temps va despertar-li l' amor qu' are sentia ab tanta forsa. ¡Cuántas ideas lliscavan aquellas horas per l' enteniment d' en Carlos! Després d' una tardor y un hivern sense véurela, ab quin deliri l' esperava! Que llarchs els trobaba aquells mesos d' anyoransa passats vora de son pare malalt en aquella torreta tan sabuda pels aucells al ser la primavera. Are ja la deuria trobar potser mes alta, mes crescuda, tal vegada ja vestida de llarch, mes hermosa si cap... mes dona! Y rebullint de plaher, s' encaminá á l' estació, escorcollant ab la vista, las siluetas negrosas que s' hi oviravan y qu' are pareixian atansarse, are tornar enrera entre 'ls terrapléns rojos y pelats qu' encaixonavan la línea. Y ja hi era aprop, cuan ab sobressalt, regonegué entre aquellas, al pare d' ella, un senyor d' edat, grós, panxut, que tambalejant, pas á pas caminava arresarat á un d' aquells terrapléns... Goità mes y ben poch va tardar en descobrir á la mare de la Dalmira y á ella, que del bras d' aquella, s' atansava ab pas curt resguardada per una sombrilla blava que á moments llepava el sol ab sa claror blanca y tébia.

Una sensassió extranya feu estremir á n' en Car-

los y s' aturá, per amagarse després darrera las romagueras d' una verdissa extesa als peus mateix de las vías, esperant el pas de la familia de la Dalmira... y passats certs moments un seguit de petjadas y pedregueix de sorra arrivá creixent á orelas d' en Carlos, mentres desfilava per davant d' ell aquell rengle de personas tan volgudas... La Dalmireta ja anava vestida de llarch. Al véurela en Carlos reprimí un crit d' alegría... y després un altre de tristesa. La Dalmira caminava arrossegant els peus, estrenyent ab forsa 'ls brassos de la seva mare, vacilant, comsi la por de caure li xuclés las energías de son cos jove.

—Ja hi som?... Encare no havém passat la casilla dels guardas? murmurá tot caminant davant per davant del amagatall d' en Carlos, la Dalmira.

—No encara; ja t' avisaré cuan la veurém, respongué sa mare.

—¡Aquets ulls me matan! afegi la Dalmireta. No veig rés...

En Carlos se quedá inmóvil bona estona. Una gorror estranya li pujá á la cara menjántseli els colors saludables de sas galtas. Mirava 'l lluny y ho veyia tot térbol; volia seguirlos ab la vista y els ulls se li tancavan retinguent el plor, mentres s' encaminava altra vegada á sa torreta que desde la via veyia apuntar entre la vermelló d' uns cuans baladres florits, murmurant á cada pas.—Será cega?... será cega?... esplayantse en aquella soletat, entre 'ls canyals verts y novells que vorejavan la deserta línea, que á cada ratxa d' ayret tébi semblavan respondre á son dubte, com si las canyas gronxantse, entre onadas de sentiment l' una ab l' altra diguessin: ¡es cega!... ¡es cega!...

LEOPOLD NEGRE Y BOBA

Plans y desenganyis

d' una dona.... de quinz' anys

*Pues señor, está prou vist
que 'l casarse está de calma;
¡es ben trist!... ¡no passa un alma!,
ho repeteixo, ¡es ben trist!*

*Cap proporeció, ¡cas amarch!,
se 'm presenta ni re 'm surt...
potsé ho fa que *anant de curt*,
el jovent *passa de llarch*.*

*¡Que no?... ¡si es cosa probada!
jo sé noya, que á 'n els tretze
s' ha vestit de llarch, y á 'ls setze
ja fá un any qu' es ben casada.*

*Veyám si no es bona prova;
un any sols de festejar,
y després sens' mes tardar,
granota ficat al cova.*

*¡No sé que 's creu la mamá!...
¡oh, es que no ho sé!... ¡quin capritxo!
¡y jo que, tan sols desitxo
el poguerme aviat casá!*

Que se 'm fà mala partida
no hi ha dubte; tal vegada
vol que, vella y arrugada
m' envihi tothom á dida.

Y la dona es com la poma
que molt prompte se mustiga;
qui conforme ab mi no estiga
li diré que está de broma.

La dona, té d' esperar
que, per sort un se 'n adoni
qu' es al mon, y que 't perdoni
lo... que 't pugui perdonar.

Per exemple, si 't veu xata,
ó morruda, ó guerxa, ó bórnia,
no t' envihi á Califórnia,
ó bé al *Río de la Plata*.

Perqué hi ha qui s' aconsola
á voltas, d' alguna falta,
més jo que, ni baixa ni alta,
y dreta-igual sóch, m' amola

no puguer surtir del pas;
ningú 'm veu, ningú s' adona
de que jo soch una dona,
gens despreciable, ¡qu' es cas!

¿Que no 'm troban guapa? s' erran
per qué aixó be 's veu prou clar;
y, vaja, hém de confessar
que de més lletxas n' enterran.

Que 'm posin el cor á prova
veuran si 'n sab d' estimar.
¡Ay!... ¡si 'm caso haig de portar
un cirí á la Bonanova!

Tinch l' edat, y no es pas just
que, possehint certs encants,
tingui jo de vestir sants,
aixó, no 'm dona cap gust.

¡Si 'm pugués casar, quins salts
á alegría jo daria,
pero 's veu qu' avuy en dia
els promesos passen alts!

¡Y á quin' altura!... ¡terrible!...
si per poguerlos cassá
tens de viure en colomá,
y aixó á tots no 'ns es possible.

Després, com qui agafa moscas
cassarlos, es poch decent;
pero, sens' trová un invent
també 't quedas á las foscas.

¿Veyám de quina manera
per triunfar t' has d' enginyar?
perqué 'ls joves, se veu clar...
lo mes calent es l' aygüera.

¡Es trist que, desenganyada
del tot hagi axis de viurer,
sens' un dia poguer riurer
ben felis y acompañada!

¡Tinch quinz' anys, y 'l cor s' anyora
sens' trová una conveniència,
y si acaba la paciència
no hi ha dona, per mitj' hora!

Já estich tipa d' aná á frías,
á apléchs y á festas majors;
ni menestrals ni senyors

m' han dit may:—¿Per qui suspiras?—

Pe 'ls teatros y cafés,
passeijos y romerías,
ab la mamá ó bé ab las tias
jo hi anat y... tampóch, rés.

Com á bona cristiana
se cumpli igualment; jo á missa
vaig també més que sumissa,
set días á la setmana.

No puch ser pas criticada
per qué ab fé visiti 'l temple,
y per dá alli bon exemple
ni faig cas d' una mirada.

Es vritat que vaig á 'ls balls
com més de quatre, ab agrado;
¿que no 'm miran?... no m' enfado,
puig tindria dos treballs.

Sé que algú desocupat
de 'ls que troban á tothom
que dir, pensa que sóch com
las tauletas de torrat.

¡Ay, Senyor!... ¡pena es la meva
qu' aixó m' hagi de sentir!...
¡Deu meu, feume un *nóvio* eixir
tant si 's diu Pau, com Esteva!

¡No 'm vulgueu ja més soltera
ni 'm vulgueu dar més afanys;
miréu que ja tinch quinz' anys
¡y no 'm vuy quedá endarrera!

Mes, si al mal no veig remey
com hi notat fins aquí,
ho tindré que desmenti
que una noya es per un Rey.

Y cansada d' esperar
fins hauré de fer com moltas
que diuhen, las pocas-soltas,
qu' ellas no 's volen casar;
y es per forsa qu' aixó diuhen,
no perquè no 'n tinguin ganas;
prou demostran las pavanas
que per casarse 's desviuhen.

Jo no sé perquè s' abonan
en menti y dir:—Des d' avuy,
de promés no 'n tinch ni 'n vuy—
¡No 'n vuy!... ¡perqué no me 'n donan!

Doncas jo, fora mentida,
y ho diré ab tota la boca:
si se 'm presenta un tanoca
m' hi caso tot desseguida.

No 'm vuy pas quedar per tia;
si me 'n surt un per etzar
s' ha acabat; m' hi vuy casar,
y Santa bona Maria.

ABELARD COMA.

PENSAMENTS

Els homes aceptan ab gust las cualitats de las donas pera després convertirlas en defectes.—*Camille*.

*

Voldria sapiguer la sensació qu' experimenta un guillotinat cinch minuts després de haverli tallat el coll.—*O. Desgranges*.

UN BOTÁNICH

(Acabament)

V.

L'endemà hi havia ball á can Robledo, un comandant de la reserva que tenia un piano atrotinat, y una filla, casi tan atrotinada com el piano (moralment parlant) y donava saráus *cursís*, per veurer si li trobava casador.

La Milagros (aquet era el nom de la filla del comandant) havia fet convidar á lo mes granat dels forasters, entr' ells la familia Estela.

Don Prósper á qui unian llassos d' antiga amistat ab en Robledo, y atés qu' era una festa purament casulana, á fi de que no s' enfadés el militar, decidí assistirhi ab la Floreta y en Demétri.

Aquet estava enfurismat, perque no sabia com se li havian extraviat las herbas que tant li costaren de recullir la última vegada.

Notá la indiferéncia de la *nena*, de la Flora, y al veurer que 'l jove Miró havia comensat á esgarrapar una massurka de 'n Xalabarder, demaná á la seva amigueta si volia ballarla.

—Estich cansada—respongué la Flora ab un tó fret y ceremoniós.

—Molt bé. Aniré á buscar á la Milagros... No mes me contraria tenir de parlar castellá ab aquesta solterona.

—No hi fa rés; parlin de Botánica.

En Gual carregantse de paciéncia, y perque no diguessin que no era galant, aná á treurer á la filla del comandant, qu' era una xicota esprimatxada y alta com un pí, molt romántica y que tenia certa predilecció per en Demétri.

—*Con mucho gusto*—digué, aixecantse, la Milagros.

—Ha sigut una bona idea... Ay!... *Dispéñeme: no recordaba que es usted madrileña. Pues, si; ha sido una buena idea el dar este baile. La vida del campo es tan monótona...*

—*Oh! No lo sabe usted bien, amigo Demetrio. Sobre todo, para los que no vemos á las personas que nos son agradables más que de tarde en tarde.*

(¡Ola! Ja tiran—pensá en Demetri.—Pot ser si que aquésta s' haurá enamorat ara. No me 'n caldría d' altra.)

—*Está usted distraido..... Pero, hombre, si lo que usted baila es americana...*

—*Perdone usted, Milagros. Soy tan torpe para el baile...*

—*Eso será segun quien sea la pareja ¿verdad?*

—*De ningun modo. Bailo muy poco..... ¿Es valz lo que tocan?*

—*Es mazurka... Por Dios! Vaya unos jóvenes! No saber distinguir un baile de otro. No; pues lo que es yo ya sé á qué se deben estas distracciones.*

—*Usted cree?...*

—*Creo que Flora tiene la culpa.*

—*Vaya una idea!*

—*Si; hombre; si. No se haga usted de nuevas.*

La veritat es que en Demétri trobava llarguissim

aquell ball. Si hagués pogut hauria fet senya al fill del mestre.

L' havia preocupat bastant la sobtada fredor de la Floreta. ¿Qué tenia? Era certament que 's trobava cansada? Y per mes que donava conversa á la Milagros, la seva atenció estava fixa en la Flora.

—*¿En qué piensa usted?*

—*Yo?... En nada.*

—*Yo creí que pensaba usted en su amiga Flora. Como que no aparta usted los ojos de ella. La verdad es que no comprendo como no es usted más amable con esa chica.*

—*Pero, Milagros, yo...*

—*Usted, si, usted: que con tener tanto talento para la Botánica no adivina lo que pasa á su amiguita.*

—*¿Qué es lo que no adivino?*

—*Toma! Pues que está enamorada.*

—*Enamorada... ¿Y de quién?*

En aquet moment en Miró acabava la seva massurka.

Molt sorprengueren á ne 'n Demétri las paraulas de la filla del Comandant y justament cuan més li hauria convingut continuar la conversa, se li ocorregué parar en sech al fill del mestre.

¿La Flora enamorada?... ¿Y de qui?... Aixó si que m' agradaria saberho. Vet' aquí aquell cansament... Ah! La gatamaula.»

Aquestos pensaments preocupavan al jove botánich, cuan deixá en son siti á la Milagros.

—¿Qué hi ha, estimat sabi?—pregunta en Miró á n' en Demétri, donantli un copet á la espatlla.

—Que vol que hi hagi... Mals-de-cap y poca alegría.

—Ah! Donchs jo estich contentíssim.

—Carat! ¿Y aixó?

—Home, perque la Floreta m' ha concedit el pròxim rigodón.

—Ah! caratsos!... Felis mortal... Y jo que no he pogut obtenir cap ball.

—Y es clar, home. Com que vosté no la comprén. La Flora es un temperament esencialment espiritual. Miri: crech haverla definida en aquestos quatre versos que avuy mateix li he posat en el vano. Escolti.

«Gentil poncella
la mes bella
de aquet gemadet jardí
Tu m' exaltas
y 'l cor m' assaltas
y en ton amor vull morir...»

—Prou. Aixó es una llauna. ¿Y d' aixó en diu versos? Aixó es un esperpento. Vaig á dir á la Flora qu' estripi 'l vano.

—Vamos, jove botánich... No sigui gelós. Ja sabem que vosté en cuan á poesia es inepte.

—Miri que comensan el rigodon. No se 'l deixi perdre.

Efectivament: el piano tornava á rebre una embestida musical de las mans de la noya de la casa, que preludiva «*Els Nets dels almogávares.*»

En Miró, ab ayre triunfal aná á treurer á la Flora. En Demétri no donava crédito als seus ulls.

«Es á dir que per mí estava cansada, y per aquet

mosquit no, ¿eh?... Molt bé. Demá mateix me 'n torno á Barcelona. Dimontri de mico!... Casi be haurá tingut rahó, dihentme qu' estich gelós. Potser si que ara resultarà que aquet modernista rural haurá enamorat á la Flora.

—¿Que no ballas, Demetri?

—No ballo may els Rigodons, Don Prósper. ¿Qué me 'n diu d' aquesta parella? Fan goig ¿veritat?

—¿Qui vols dir, la Flora y 'l xicot del mestre?... Fug, home; no 'm fassis riure. Me fan el mateix efecte que un colom y un esparver dissecat.

—No ho creu aixís la seva filla.

—Noy. Observo que 'm parlas ab un tó. molt raro. ¿Que te 'n passa alguna.

—No senyor. No mes m' agradaria saber si la Flora té algun ressentiment ab mi; perque no ha volgut concedirme l' anterior ball.

—Qué dius ara!... Me deixas parat. Francament jo no créch que ho fassi ab malícia.

Els rigodons havian terminat.

—Te dono las grácias, Flora—digué en Demetri acostántseli—per el paper ridícul que m' has fet fer. Tothom s' ha adonat de que m' has negat un ball; y en cambi has ballat ab aquet xitxaret-lo. Ah! vamos potser t' haurán afectat els versos del vano.

—¿Que parla seriament, Demetri?

—Tant seriament que, á fi de no causarte mes moléstias, demá mateix me 'n torno á Barcelona.

(«Ara va be»—pensava la filla del senyor Estela.)

—¿Es dir que no 's diverteix prou per aquí? O es que pot ser ja no troba mes herbas estranyas.

—Apropósit d' herbas ¿que haurias vist el manat que vaig portar ahir de la meva escursió?

—Si; senyor. A horas d' ara ja se 'l deuhén haver menjat els bous.

—Moltíssimas gracias. No 'm faltava mes que aquesta.

—Aixís apendrà á dir mentidas.

—¿Mentidas jo?... ¿A qué 't refereixes?

—A la carta de vosté, que deya que pujava per mí.

—Per tu?... Ah!... Si; es veritat. Ara ho enténch tot. Donchs bé: si. Per tu, en primer terme: es dir per la Flora.

—¿Ab *efe* petita ó gran?

—Ab *efe* mayúscula. Per la Flora Estela.

—No 'l créch.

—T' ho juro, nena.

—Y donechs ¿per qué no m' ho ha dit avans en compte de ferme passar un mal rato?

—¿Jo t' he fet passar un mal rato? Y tu á mí!... ¿Per qué no has volgut concedirme un ball?

—Perque volia veurer... si 'l faría enrahonar donantli celos.

—Ah! Entremaliada!... ¿No compréns que ja fa molt temps que t' estimo y que no t' ho he volgut dir perque creya qu' eras massa nena per mí.

—Donchs creva malament... perque jo ja fa molt temps que...

—Digas... acaba.

—Que també l' estimo—afegí la Flora baixant els ulls.

—¿Oh!... Ets encantadora!

—Digui; quina *flora* es primer; la científica ó jó.
—Tú primer que res al mon, rateta. Avuy mateix ho dich al teu papá... y si tu vols l' any vinent herborisarém tots dos.

—¿Oh!... Si; si... ¡Ay, qué contenta estich!

—Donchs resulta que sent jo botánich, tu serás la Flora d' un botánich: es dir la meva *Botánica*.

La Flora no respongué, pero esclatá en una alegria rialla.

Aquella mateixa nit en Demétri demaná ab tota cerimónia relacions formals.

R. CÓ Y BORRELL

Juliol 1900

Cansó d' Agost

Qué bé dissipan las penas
y 'ls recort tristos d' ahi
aquestas tardes serenas
y aquests crepúsculs sens fi!

¡Qué n' olvida 'l cor d' agravis
y n' capdella d' ilusions!
¡qué n' hi du l' Estiu als llavis
vida méva,

qué n' hi du l' Estiu als llavis
de besadas y cansóns!

II

¡Qué s' en senten de ditxosos
plens els arbres de verdor!
¡cóm cimbren ufanosos
són fullám murmurador!

¡Qué s' en contan d' amoretas
els aucells cuan el sol cau!
¡qué s' en crusan d' orenetas
vida méva,

qué s' en crusan d' orenetas
pels camíns d' aquest cel blau!

III

Aquet sol que abrusa l' ayre
aquet sol tot ell xardor
¡no la encén ni poch ni gayre
la foguera del amor!

Y aquets mils y mils d' estrelles
que espurnejan á sol post
¡cóm las fan curtas y bellas
vida méva,

cóm las fan curtas y bellas
las vespradas del Agost!

IV

Mentre 'ns lligan fort els llassos
del amor, de flors cuberts,
mentres troban els méus brassos
el téus brassos sempre oberts;

mentre 'l fruyt grouxa en la branca
l' ayre tébi tot cantant,
senyalém ab pedra blanca
vida méva,

senyalém ab pedra blanca
tots els días que s' en van.

APELES MESTRES.

PLANAS ARTÍSTICAS

Una cansó picaresca (Quadro del pintor Andreotti)

ESTREPTAS D'ESTIU

Els tipos que tots els anys
qui fent l'ase o bé l'mussol
trobareu de sol a sol
a la platge prenent banys.

FOLK-LORISME

MODISMES CATALANS

A Vilavert tocan l'arpa

Qu' es lo mateix que dir, segons els habitants de Vilaplana, Reus y altres poblacions de la provincia de Tarragona, que tots els de Vilavert son lladres.

Sobre aquest particular se conta la tradició següent:

«Un dia Sant Pere va sentir trucar a la porta de la Glòria y al anar a obrir se trobá ab l' ànima de David que ab l' arpa sota 'l bras volia entrar al cel. Sant Pere al véurel ab aquell instrument li digué que si volia entrar havia de llesarlo; però David va resistirse una mica; mes veient que 'l Sant no volia transigir no tingué altre remey que llesar aquell instrument, ab el que tanta glòria havia obtingut, el cual aná a parar a Vilavert, apoderantsen els habitants d' aquest poble. Com que l' instrument aquest no 'ls perteneixia y en cambi se 'l feren d' ells, per aixó are se n' emportan la fama que s' emportan.»

Fins aquí la tradició, ó, millor dit, la rondalla que 's conta, la cual no resulta prou conforme ab l' història ja que sabem que David es molt anterior al Sant que te l' alt honor de ser el porter del Cel.

Are deixém parlar a l' història.

A Vilavert cap allá als mitjans d' aquest sigle eran molts els robos que s' hi verificavan; avuy una gallina, demá un xay, al dia següent un parell de cols; es a dir, no podia passar dia que no 's robés una cosa ó altra.

Y com que per robar s' han de fer córrer els dits igual que per tocar aquell instrument, d' aquí ve que 'ls diguin que 'l tocan.

Y no solsament ho diu el modisme sino que també ho trobém a n' aquesta corranda recullida a l' Esplugu de Francolí:

«A l' Espluga son arugas
á Montblanch son budallers
á Vilavert tocan l' arpa
y á La Riba fan paper.»

Cap allá a las darrerías de l' última guerra ei, il hi va haber un arcalde que 's proposá acabar ab els robos y ho lográ de la següent manera:

A l' arcaldia hi tenia un llibre ahont hi apuntava tots els robos que 's cometian y 'l valor de las cosas robadas, y al primer que se 'l trobava ab el cos del delictu, aquell pagava l' import de tot lo apuntat.

D' aquest modo s' acabaren els robos a Vilavert, pero la corranda no s' ha acabat de cantar ni s' ha acabat d' usar el modisme; aquestos dos ultims no 's matan tan facilment.

Ha fet com el puput, un y prou

S' aplica al matrimoni que solsament ha tingut un fill.

El puput, l' auell que, segons el poble, cuan canta sempre diu el seu nom, perteneix a la familia dels *upupa epops*, y una de las sevas cosas mes particulars es la de que tants nius com troba se 'n menja 'ls

ous y n' hi pon un pérque fa vella del niu aquell et covi.

Referent a lo mateix, corra entre la gent del poble una endevinalla que diu:

«Estudiant que estudias filosofia
¿quin es l' auell que te fills y no 'n cria?»

També en alguns pobles cuan se veu a un home que va en màniga de camisa, se li sol dir:

«¿Que has sentit cantá 'l puput?»

Y es que aquest auell solsament canta cuan fa molta calor.

A la lluna de Valencia

Modisme usat no solsament a Catalunya sino també en la majoria de las regions d' Espanya. Significa que han quedat frustradas las esperansas de lo que 's desitjava ó pretenia. S' usa ab els verbs deixar y quedar.

Una tradició 'ns conta que antigament, fora 'ls murs de Valencia existia un banch ab forma de lluna ahont s' hi quedavan a dormir els viatjants que arribavan a la nit cuan las portas de la ciutat eran tancadas; pero aquesta tradició (qu' es la que conta 'l Sr. Sbarbi) resulta una mica ignocenta. Un' altra se 'n conta y qu' es la que 's pot creurer mes (V. Apeles Mestres, *Tradicions*) per ser lo mes natural del mon. Diu que als aforas de Valencia (no fixa any) s' hi aixecava un edifici ahont hi havia establert un hostel anomenat *La lluna*. En dit hostel s' hi hostatjavan els que arribavan cuan las portas de la ciutat eran tancadas.

En un dels números del periódich *El Liberal*, que 's publica a Madrid, y en la secció *El averiguador popular* en el mes de maig ó juny d' aquest any (1900) trobo estampada ab la firma d' *Un ribereño accidental* (Aranjuez) l' explicació d' aquest modisme de la següent manera:

«.....que per mi resulta mes certa per haberla sentit fa molts anys de llavis del notable escriptor y cronista de Valencia, D. Vicens Boix, paysá meu, puig soch ribereny *per accidens* y valenciá *per me*.

»M' explicava aquell sabi senyor, y fins potser que ho tingui escrit, que antigament, farà ja prop de dos sigles, el rellotje del *Miquelet* tenia una *lluna* que senyalava els cuarts d' aquest satélit; pero va arribar el cas de que la maquinária va espatllarse y no 's trobá cap rellotjer a Valencia ni per tot' Espanya que la sapigués arreglar, quedantse aquella lluna del *Miquelet* sense cuarts, no mes que ab la lluna nova que marcava al espatllarse.

»Aixis estigué molts anys y fou costum dir, cuan un home perdia son capital ó 's quedava sense diners, que estava a la *lluna de Valencia*.»

Absurda resulta, en absolut, aquesta tradició, per dugas causas. Primera: perque 'l modisme no s' aplica solsament a la persona que pert son capital, sino, com ja he dit al comensament d' aquestas ratllas, als que 'ls quedan frustradas las esperansas de lo que desitjavan ó pretenian; y segona: perque 'l Sr. Boix, segons el *ribereño accidental*, diu que d' aixó del rellotje farà prop de dos sigles, y trobém que 'l modisme en cuestió ja era famós en el sigle XVII puig que

l' autor dramàtic castellà, Moreto, que morí a Toledo l' any 1669, diu en una de sas obras:

«Tu dices que está tu ama,
Leonor, con grande pesar
Porque la quiere casar
Su padre, contra su fama,
Con don Diego, y que mi amo
Quedará, sobre conciencia,
A la luna de Valencia, etc.»

Aquestos versos además venen a confirmar la primera de las causas que alego pera demostrar el pòch crèdit en que tenim la tradició contada per don Vicens Boix.

Fer la fi de 'n Bacayna

Molt usat a Girona y aplicat al subgecte de mala vida per denotar que farà mala fi.

Recorria els voltants de Girona un malfactor anomenat Marti Plademont, conegut mes que per son nom per l' apodo de *Bacayna*, el cual després de ferne molts va caurer en poder de la justicia y fou penjat fora 'ls murs d' eixa població, en el baluart de Sant Pere, en un dels primers mesos del any 1829. Després de mort fou escuarterat y sos membres s' exposaren en els llochs ahont va exercir las mes notables malvestats. Aquet va ser el darrer criminal que a Girona va sofrir tan horripilant execució y per aquesta circumstància se deu, sens dupte, el que encare se 'n guardi memòria y fins hagi quedat com a modisme.

D' aquest fet, ó sia de la mort de 'n *Bacayna* se n' escrigué un romanso que comensa:

«Mal usar no pot durar
La justicia may se cansa, etc.»

GENERAL GINESTÀ PUNSET.

LA LLEGENDA DE LA PUSSA

La pussa, aquesta microscòpica xucladora de sang, té sa llegenda com la cadarnera y la rosa, com lo més poètic de la Naturalesa.

Un día, Jesús se passejava, acompanyat del apòstol Sant Pere; parlavan de las malévolas tendèncias humanas y de las dificultats que podrian oferirse pera posarhi un remey.

De sobte, al passar per devant del casalot d' un poblet mitj enrunat, Sant Pere va adonarse de que damunt de la sorra y a l' ombra d' una pomera, hi dormia una dona ab el vestit tot espallifat, gayre be en la nuesa; y va ferne adonar a son Mestre.

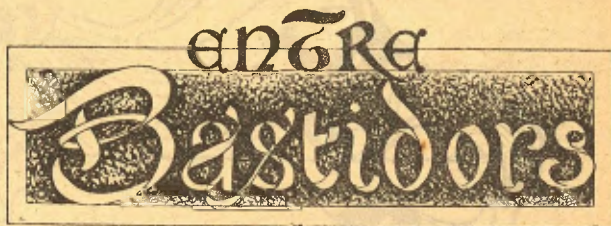
Era la dona que dormia, jove encare, un bon xich hermosa, pero en son rostre s' hi veyá marcat l' aburriment mes gran.

Jesús, que tot ho comprén, veu desseguida que aquella dona s' aborreix unicament per sa ociositat, y, com Jesús es bó, fica má a l' ampla butxaca de sa túnica, y en treu un grapat de... pussas, qu' escampa sobre 'l cos de la pobra aborrida, dihentli:

—Oh, dona! l' ociositat es la mare de tots els vicis; ja tens are ab que entretenir el temps!

Y desde aquell moment es que las donas tenen pussas y passan l' estona cassantlas.

PERE D' ARBUÉS

Noticias teatrals de per tot arreu

—*Malas heréncias* porta per titul un' obra d' Echegaray que s' estrenará, en Eldorado.

—La Empresa del Romea ha contractat al galan jove Joaquim Carpinell, que havia format part de la companyia d' en Vico.

—A la companyia d' Eldorado hi ha ingresat l' actor Perrin.

—La simpática tiple d' ópera Josefina Huguet, cantarà una sola funció en el Cassino de la Unió, de Vilafranca del Panadés.

—Es probable que com a *pont d' espera*, de la inauguració de l' ópera italiana, en Novedats, hi actuihi una companyia dramática castellana que posará en escena un drama que dú per titul: *El juicio de Dios ó el Conde de Barcelona*, original d' un poeta cubá.

—Tal vegada la gran trágica italiana Eleonora Duse, vingui a treballar a Barcelona a primers de Septiembre; cuan menos en el seu plan d' excursió per Suissa, Portugal y Fransa hi vá compresa la nostra Ciutat com una de las poblacions espanyolas que pensa visitar.

Ho veuriam ab gust.

—Pera la vineta temporada d' ópera del Liceu, han sigut escriturats els tenors Garbin, Grassi y Peirani; las tiples sopranos Matilde de Lerma, Storchio, Garbi y Pacini, els baritons Guaccarini, San-Marco y Moro y els baixos Rossi y Thos, la major part ja coneguts del públich de Barcelona.

També sembla que com a Director d' orquesta vindrá en Mascheroni.

La empresa 's proposa estrenar las novas óperas: *Sigfrid*, de Wagner; *Iris*, de Mascagni y *Zazá*, de Leoneavallo.

BIBLIOGRAFIA

Havém rebut:

¡Prou comedia!, monólech cómic en prosa, de nostre estimat colaborador D. Joseph Asmarats, premiat en el Certámen humorístich de Figueras de 1894 y estrenat ab gran éxit en el *Centre Recreatiu Berenguer* la nit del 15 de Maig de 1897.

Fa passar una estona agradable pe 'ls numerosos xistes que conté.

Espectacles

MADRID

—En el teatro Parish va presentarse la companyia argentina ab el *Juan Moreira*, no satisfent de cap manera al públich.

—Pera la vinenta temporada del Parish, s' ha contractat á la aplaudida tiple Marina Gurina.

PROVINCIAS

—La notable actriu Roser Pino, ha debutat en el teatro Principal, de Vitoria, ab la companyia del Lara, de Madrid, obtenint bona acullida.

EXTRANGER

Paris.—La eminent Sarah Bernhardt, no es de las que s' adormen sobre 'ls lloers. Aixis que deixi de representar *L' Aiglon*, pensa fer una *turnée* per l' América, y á la tornada continuarà las representacions de la *Primpesa Unyana*, del propi Rostand, y *Romeo y Julieta*, de Shakespeare.

La gran artista estrenará *La Sorcière*, de Victoriá Sardou y *La belle au bois dormant*, d' Enrich Cain y Ferran Gregh, en la que Sarah interpretarà el paper de príncep.

Ab aquesta obra, *L' Aiglon* y *Hamlet*, son tres las en que la emirent actriu vesteix el trajo masculí. Be li deu escaure cuan tant li agrada.

—La primera obra que 's montarà en el teatro de l' Opera, serà *El Rey de Paris*, drama purament históric del temps del Duch de Guisa y 'l rey Enrich III.

Tolosa.—(Fransa).—En el teatro del Capitoli s' organitzaràn representacions populars al istil de las que 's celebran en el teatro de la Sarah Bernhardt, de Paris.

Es molt probable que 's posi en escena *Coriolá*, de Shakespeare.

Béziers.—Han comensat els treballs preparatoris en las *Arenes* pera la representació de l' obra lírica *Promoteu*, que tindrà lloch el dia 26 d' aquet mes. Dirigirá la orquesta el Mtre. Eustace y pendrán part en la execusió els afamats artistas, Max, Due, Vallier, Roussouliere, y las tiples Cora Laparcerie, Odette de Fehl, Peters, y Feldy.

Roma.—La célebre actriu Pezzana comensará dissapte una série de representacions en el teatro Politeama.

Societats Recreativas

—El próxim diumenge en l' acreditada societat *Berenquer* (Rosselló, 81) se donará una funció catalana composta del drama *Las Reliquias d' una mare*.

—En el *Centre Provincial de Lleyda*, varen presentarse 'l dia de Sant Jaume las obretas del popular Pitarra, *Los cantis de Vilafranca* y *Las carbasas de Montroig*, en quina execució 's distingiren els senyors Gené, Deu, Delfau, Pardo, Monclús y Farre-ras, corrent la direcció á cárrech d' aquest últim.

Está en ensaig el drama *La Dolores*.

—*La marcha de Cádiz* y *Los decamisados* son las dugas sarsueletas ab que 'l *Centro Gallego* celebrá la festa del seu patró Sant Jaume. En l' interpretació varen sobresortir el Srs. Sastre y Ciprés.

Las senyoretas foren obsequiadas ab poms de flors.

—El *Círculo Provincial Leridano*, posá en escena 'l diumenge últim las pessas *Un cap mas* y *L' amor es cego*. El desempenyo de la primera bastant deficient en conjunt. Molt be la interpretació de la segona.

—En el *Círcul Cristobál Colón*, va representarshi el diumenge el popular drama *Flor de un día*, ab interpretació ajustadeta.

Pera 'l próxim diumenge prepara aquesta Societat una vetllada artística musical.

—En la *Nueva Claris*, s' hi representaren el diumenge últim las sarsueletas, *Caretas y capuchones*, *Los de Cuba* y *Los cocineros*, dirigidas per D. Claudi Rigol, y ben interpretadas per tots els aficionats que hi prengueren part.

—En la Societat *Jockey Club*, tindrà lloch el vinent diumenge, á benefici dels aficionats A. y J. Vilaplana, una representació del drama catalá *Muralla de ferro*, original del Sr. Got y Anguera; acabant la funció ab la comedieta de Ramos Carrión, *El Espejo del alma*.

—Diumenge vinent en el *Círcul Lliberal Monárquich*, del *districte 7.º*, (Lope de Vega), se representarán las obras *Levantar muertos* y *Calderón*.

—El *Foment de la barriada de Sant Antoni*, en commemoració del seté aniversari de la seva fundació va celebrar el día 24 un brillantíssim ball de societat, ab motiu del cual els salóns váren esser convertits en un magnífich jardí, algo aixís com una festa rústica á la parisiénch.

El día 25 tingué lloch el repartiment de bonos equivalents á una pesseta en metàlich á tots els pobres que váren presentarse á recullirlos.

En la nit de la mateixa festivitat de Sant Jaume, la secció dramática de la societat, representá la sarsuela *El Rey que rabió*, dirigida pel jove Claudi Rigol y concertada pel mestre Bosch, de quina execució 'n sortí altament satisfeta la distingida concurrència, tributant aplausos als seus intérpretes y nosaltres molts elogis als organitzadors de tan filantrópica festa.

BARCELONA

Eldorado.—*El loco-Dios*, títul sugestiu per la tendència ó estranyesa que pot tancar... Y, efectivament, en tota l' obra s' hi observa un constant desequilibri respecte al personatge que forma 'l drama. Echegaray, ab totas sas galanuras d' istil, ab tota sa abrillantada fraseologia se 'ns mostra en *El loco-Dios* tal y com se 'ns ha mostrat en *El Gran Galeoto* y *O locura ó santidad...* Un s' ha de llevar el barret devant del *diálech* del mestre, pero aixó fa que un pugui aferrarse mes á la seva dibentli que la falsetat de las escenas, que la montura de la *carcasse* de l'

obra es tan inverossímil que no pot serho mes. Hi haurá qui digui que 'l tipo de *Gabriel* en *El loco Dios* existeix; si, pero sols podrán veure 'l á Sant Boy, y desde temps hostatjat en aquella casa. No 's comprén que una dona com *Fuensanta* senti passió indefinida per un desequilibrat com *Gabriel*, sense tenir el plé convenciment de que 'l pobre está sugestionat per tota la vida y no te remey. La manía forma part de tot el seu ser, no es un motiu, com algúns poden creurer, de flagellar als tipos miserables que'l voltan: es un convenciment de boig de que ell es Deu, que sosté fins á la penúltima escena y que 's desfá per complert al final de l' obra, perquè si tan arrelat tingués el convenciment de la seva missió, (de la missió de Jesús sobre la terra, aixó es, sacrificarse per tot y per tots, perdonant las bofetadas dels Marcos que 'l voltan) no premeditaria la venjantsa final de castigar ab una mort tormentosa als seus enemichs.

Pert, donchs, el boig *Gabriel*, son caràcter de Deu y 's coloca al nivell del home terrenal, venjatiu... Pero en cambi l' obra, dintre de sa falsetat, hi guanya pe 'l cop d' efecte, *le coup de theatre* final, que sempre ha resultat dintre del melodrama pe 'l públich de las alturas.

En resúm; *El loco-Dios*, pot escoltarse fins ab religiós respecte per la brillantor de sas imatges, pe 'ls matisos de son llenguatge, per la castisitat de son diálech, per tot, per tot menos per la veritat de son fi. Es una fantasia magníficament vestida ab robatges enlluhernadors, una bojeria dissimulada ab diálechs sabis, elevats, justos, acomodaticis en certs moments á la tendència del *gros* públich, que fins tenen el poder de fer oblidar sovint sas falsetats al mes enemich d' ellas.

Es un' obra sugestiva que fá admirar, á pesar de tot, el talent d' Echegaray.

—Pera 'l dimars estava anunciada la primera representació castellana del últim drama de Guimerá, *La hija del mar*.

Prometém ocupárnosen.

Novedats.—¿Que s' ha fet de la companyia de Lombardi? Ab tot y ser italiana va despedirse del públich á la francesa, deixantnos ab el *pase* tot nou de trinca.

¿Que va succehir? Senzillament, la preciosa llegenda *Quo vadis?* no satisfeya al *grós* públich, per poderosas rahons que no tractarém de discutir las porque ja seria un tema vell, y tenim altra feyna. Pero, no volém tancar la present revista sense, axis una mica per alt, y casi bé no mes que de passada, dir als *profetas* que varen vaticinar la fugida á *uña de caballo* de la companyia referintse á *Quo vadis?* Si, teniau rahó; el públich de *sabis* (en cursiva) no va ferse il·lusions de l' obra; en cambi 'l públich de la massa, no va enténdrela. Y aquet es el motiu per quin cap dels dos públichs torná al teatro, y no va tenir altre remey en Lombardi y companyia que anarse'n ab *Quo vadis?* á un' altra part.

Y va fer bé de no despedirse dels que tan mala arribada li havian fet.

—Durant la segona quinzena d' aquet mes debutará en aquet teatro, segons várem adelantar, una

companyia d' ópera en la que hi figuren ja els següents artistes, la majoria catalans: Tenors; Longobardi, Izibarné y Manzini.—Baritons; Aragó y Puiggener.—Baixos; Rossatò, Banquells y Oliveras.—Tiples sopranos; (tres Josefinas) Wale Rosell, Maurell y Rabassa, y la Gilboni y la Roma.—Tiples lleugeres; Cassandro y Homs.—Mestres directors, Perez Cabrero y Cavagliani.

¿Será l' element catalá d' aquesta companyia qui cantarà per primera vegada la partitura de nostre amic el mestre Vives, *Euda d' Uriach*?

Tivoli.—El dilluns va despedirse ab grau solemnitat (no sistema Lombardi) del públich, la companyia regional valenciana, que ab tant bona acullida y emoluments pecuniaris ha vingut actuant en aquet teatre desde 'l dia 2 de Juny passat.

El últims estrenos, alternats ab funcions de benefici y vetlladas valencianes, han sigut: *Un buen mosso* y *Noblea de cor*, totes dugas ben rebudas tant per la lletra, galana y xistosa, com per la música agradable.

Els héroes de la temporada han sigut els senyors Escalante (fill) y el mestre Peydró, quins ja ab la primera producció, *Les barraques*, varen lograr que 'l públich s' encarrilés cap á aquet teatre, fent cada dia á corrúa feta 'l mateix camí.

Com á saludo y despedida, publiquem avuy els retratos dels dos aplaudits autors.

CLAR Y NET

—El divendres passat ab motiu de la festa major de Mataró, la companyia d' en Vicens Miquel y en Manel Salvat, cual primera actriu era la Srta. Caparó, varen fer una desgràcia del drama *Conflicto entre dos deberes* en el teatre Ateneu Mataronés.

Hi va haver qui esgarriat vá agafá 'l primer tren y vá fugir cap á Barcelona.

—El próxim diumenge debutará en el teatre Principal (Ausonench) de Vich, una companyia cómic-dramática catalana que posará en escena obras de Llanas, Frederich Soler, Joseph M.ª Arnau, Guimerá y altres celebrats autors.

Debutará ab la xistosa comédia *Don Gonzalo ó el orgull del gech*.

Diumenge passat la companyia catalana del teatre Romea, dirigida pe 'ls celebrats actors Goula, Capdevila, Soler, etc., vá representar en el Euterpe, de Sabadell, el drama de Pitarra *L' hereuhet* y la pessa catalana *Cambis de lluna*, obtenint una interpretació acabada,

Ahir dimecres devia representar la mateixa companyia en el propi teatre de Sabadell, ab motiu de la festa major d' aquella ciutat, el magnífich drama *Lo Pubill*, y la xistosa comedieta de nostre Director Sr. Ayné Rabell, *Els amichs portan fatichs*, prenent hi part las Sras. Clemente y Planas, y 'ls Srs. Goula, Santolaria, Llano y Manso.

Pera avuy dijous está anunciat *La flor de la montanya* y el estreno de la comédia *La dideta*, original del distingit autor dramátich sabadellench Sr. Got y Anguera.

Diumenge vinent, aquesta companyia posará en escena en els teatros *Retiro*, de Tarrasa, y *Euterpe*, de Sabadell, las celebradas produccions *Lo primer amor* y *Las bodas d' en Cirilo*, saynete de Vilanova.

Diumenge passat vá despedirse del públich que concorria al teatre *Fénix Mataronés*, la companyia d' aficionats, ab las sarsueletas *La alegría de la huerta*, *La buena sombra* y *La Viejecita*.

En una de las mutacions de *La buena sombra*, un espatéch d' aplausos, va férse ofressa al director de orquesta D. Joseph Sabatés d' un magnífich regalo consistent en una hermosa batuta d' ébano y márfil ab bust d' en Wagner, oferta del conegut metje de aquella ciutat D. Guillerme Canals.

Nostra enhorabona á la distinguida societat.

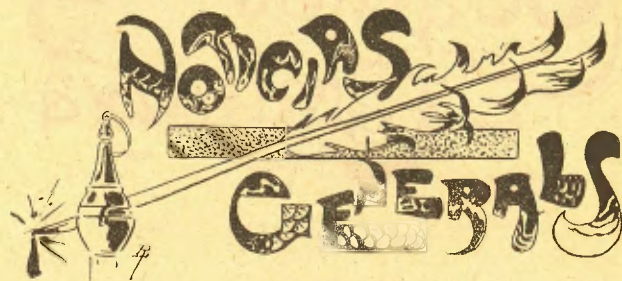
* * *

¡Cuants cops en aquesta vida
la vritat mes neta y clara
resulta mes gran encare
si 's disfressa ab la mentida!

* * *

El que gasta mes salut
de la que té, está perdut;
y aquell que no 'n pot gastar
ni *gastant* la sol trovar.

J. D' ARGILA Y FONT

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, cuals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantitats recaudadas se 'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 16'55 pessetas.

D. Anton Pascual, 1 pta.—Francisco de P. Ayné, 0'25 pta.—Joan Ayné, 0'25 pta. Total: 18'05 ptas.
(Continua oberta la suscripció.)

*

Ab el present número repartim com á regalo á nostres favoreixedors **4 planas** de la preciosa comedia de D. Albert Llanas

LA GERMANA GRAN

*

Sembla que l' aplaudit autor de *La Pasionaria*, don Leopold Cano, serà ascendit á general de brigada...

¡Un éxit!

*

Pe 'l Ministeri d' Agricultura vol ferse una campanya sèria contra la... llagosta,

¿Y per qué no contra las sangoneras, els caps-grossos y els burros de la empleomania?

¡Si aixó menja encare més!

*

Promet revestir importància l' exposició pictòrica que 's celebrarà en Olot desde 'l dia 15 d' aquet mes al 15 de Septiembre vinent.

En ella hi figuraran notables obras dels coneguts artistes Pellicer, Urgell, Masriera, Mas y Fontdevila, Roig y Soler, Brull, Marqués, Llimona, Graner, Mirabent, Baixeras, Pinós, Riera y altres que forman l' element mes important de la pintura catalana.

*

Nostre volgut amic y distingit colaborador don Antoni Bori y Fontestà ha obtingut un accésit á la Flor Natural en els Jochs Florals de Valencia, per sa poesia *De Barcelona á Valencia*.

Rebi nostra enhorabona l' estimat amic y excellent poeta.

*

Acaba de morir en la vila del Vendrell l' escriptor catalanista don Jaume Ramon Vilales, germá del conegut autor don Ramon, á qui acompanyém en el sentiment que deu comóure 'l.

*

Una senyora de Baltimore (Estats Units) va tenir l' humorada de concórrer á una tertulia vestida ab un caprítxós trajo confeccionat ab... ¿ab que dirian? ¡Ab sellos de correu!

Escriticitats d' aquella terra *adelantada*, hont cada poca-solta es considerada com un rasgo d' ingeni... (beneyteria ó ximpleria, en catalá).

*

Mes de cent composicions poètiques y en prosa ha rebut el Jurat del Certámen literari de *Els Segadors*, de Sans, quin veredicté 's publicarà próximament.

L' acte de la festa, tindrà lloch el 24 d' aquet mes, si no hi ha contra-ordre.

*

El setmanari que fins are s' havia publicat en castellá ab el titol de *El Vendrellense*, desd' avuy sortirá escrit en llengua catalana y se 'n dirá *Lo Vendrellench*.

Ja s' ha publicat en nostre idioma el primer número, que havém rebut.

*

Pera 'l vinent diumenge se prepara en el *Centre Catalá*, de Tarragona, la típica festa de la casa que celebra cad' any la colla humorística anomenada *Els Feliús*, que aquesta vegada 's proposa publicar, ab tal motiu, una revista satírica que portará com á titol el nom de la colla, y apareixerá anyalment per tal diada.

*

S' anuncia á Tarragona l' aparició d' un setmanari catalanista que durá per titol *Lo Camp*.

*

Els parisiénchs semblan xicotets ab sabatas novas perque han rebut la visita del Shah de Persia.

Tothom se fá creus de que aquet monarca sigui d' estatura tan elevada... y porti uns bigotís tan grossos!... y lluheixi tants diamants y ostenti un equipatge de 400 *mundos* y maletas.

Jo creya que 'ls de Paris no s' estranyavan ni de veure un ase volar.

*

El nostre amic y colaborador D. Albert Llanas, que está estihuejant en La Garriga, agráhit als bons tractes del conegut fondista d' aquella terra en Pepet Lloveras, li ha regalat un exemplar de *Don Gonzalo ó l' orgull del géch*, ab la següent dedicatòria:

Hi ha hostalers encobridors,
n' hi ha de nets, de potinars,
n' hi ha que, cegos pe 'ls diners,
fins son envenenadors.

En tant mon com he rodat,
n' he vist de totas maneras,
pero honrats com en Lloveras,
no senyor, no n' he trobat.

En l' espay que comprén l' actual Exposició de París hi ha una il·luminació produhida per 16.636 làmparas incandescentes y 282 de arch voltaich, distribuïdas aixís:

En els Jardins dels Camps Eliseos 174 archs. En la porta monumental d' entrada, 36 archs y 3100 incandescentes. En el Pont d' Alexandre III, 500 incandescentes. En el *Chateau d' Eau* (Castell d' aygua,) 1400 incandescentes. En el Palau de la Electricitat, 12 archs y 5000 incandescentes. En la gran Sala de festas, 4500 incandescentes. En la Esplanada dels Inválits, 60 archs. En el Palau dels Inválits, 2136 incandescentes.

ANTICUARI

Un empleat acostumava à tenir dos barrets, y per cuan sortia de la oficina ó no hi anava, tenia manat posarne un d' ells damunt del pupitre.

—D' aqueix modo, logro, deya, no faltar may à la obligació; creuhen qu' estich ocupat en un altre departament de la casa!

* * *

Al home que tot ho troba dolent, se li diu pervers; al que tot ho troba bó, se 'l tracta d' hipócrita; y à aquell que res troba bó ni do'ent, se 'l califica d' imbècil.

HISTÓRICH... FINS À CERT PUNT

Xarada

Dedicada á don Jaume Salat

A casa l' arquitecto don Pau Solfas que *hu-dos* al carré Nou ja fa molts anys cambiavan de minyona cada día per motius qu' ells sabrán.

Si tenia la una, una *dos-cuarta*, l' altra molt poch sabia de guisar, y la pobre familia no menjava de gust casi be may.

La seuyora, don Pau y la canalla s' anavan cada día tornant flachs, y sense saber com ni de quin modo perdian tots la gana... de menjar.

Com de *cuarta-segón* don Pau no n' era prou donava ell molts rals porque los aliments mes sustanciosos no li faltessin may.

El metje prou à tots els estudiava sense sabé explicar cosá tan *cuarta-cuartá* y que en lloch se li havia presentat.

Cambian de minyona, y era aquesta una xicota, filla de aquí 'l Prat, y encare que de guapa gens no n' era tenia una *total* molt regular.

Igual que oli en un llum als poquets dias tothom ja se sentia millorar y al cap de molt poch mesos tothom estava sà, robust y grás.

Al notar aquest cambi don Pau à la minyona va cridar y aixis li parlá:—Escolta, *tersa* noya explicam, com t' ho fás

per fer aquets guisats y aquestas viandas y aquets amaniments tan sustancials?—

Ab tota la franquesa la xicota aixis digué à don Pau:

—Pues miri, *hu* molt senzill si vostés troban tan bons tots els menjars que jo 'ls hi faig, es porque consumeixo per tot l' OLI SALAT.

J. Staramsa

Gerooglifich estiragarsat

'L C Q R T D G N I

: 1.ª K la 1/2

J. de A. y F.

Soluciones als del número 7

Xarada: Ma-so-ve-re-ta.

Targeta: Mar y Cel. Angel Guimerá.

Direcció: La Verge de la Roca.

CORRESPONDENCIA LITERARIA

E. de la Font: El dibuix no m' agrada, es sech de lineas, encarcarat. Del treball literari no en refujo, te bon fondo; mes ben desarrollat resultaria; tal com está are, res li asseguro.—*Pere d' Arbués:* Rebut. No li prometo cuan anirá; hi ha qui espera torn desde fá cinch números.—*J. Duró Gili:* La publicarém.—*Antón Pascual;* La *Vesprada* te una versificació detestable. L' articlet encare es passador, pero á forsa de retóchs.—*Mr. Seitnes:* Envihi un' altra cosa y veurém si va millor. Tenim ganas de servirlo, pero sense fer un paper ridicul ni vosté ni nosaltres.—*C. V. Jhon Bull,* (Catllar): L' ha endevinada. Pe 'l correu se li envia 'l número que reclama.—*Leopold Negre:* Va bé; moltas gracias.—*Angel Montanya:* Igual li dihém.—*Joseph M.ª Feliu Vila:* Aceptat.—*Frederich Llach:* Es trivial. Envihi uua cosa més consistent.—*Joseph Alonso:* S' aprofitará la segona.—*Manuel Ybañez:* Per ara res puch dirli en concret; de tots modos se li agraxeix l' oferiment y 's tindrà 'n compte. Vagi enviant, y cuan arribi la ocasió se 'l avisará.—*Baltasar Farcosa:* Ens ho mirarém.—*J. Montablix:* Els epigramas son mansoys.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat, 3